

Slávnosť uloženia relikvie svätej Alžbety Uhorskej v Turzovke

Vo štvrtok 17. novembra 2022 sa vo Farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Turzovke uskutočnila výnimočná udalosť – slávnosť uloženia relikvie svätej Alžbety Uhorskej, ktorá je patrónkou nášho Spolku. Stalo sa tak práve v deň spomienky na túto sväticu. Slávnostnú svätú omšu o 18:00 hod. celebroidal žilinský biskup Mons. Tomáš Galis spolu s kňazmi turzovského dekanátu za hojnej účasti veriacich. Hneď v úvode vzácneho hosťa privítali primátor mesta Turzovka JUDr. Ľubomír Golis a viceprimátorka MUDr. Viera Belková. V homílii sa otec biskup prihovril veriacim, aby nasledovali príklad svätej Alžbety, ktorá obetovala celý svoj život službe chorým a trpiacim. V závere svätej omše sa konalo slávnostné uloženie relikviára Alžbety Uhorskej do bočného oltára Panny Márie prostredníctvom otca biskupa. Pred týmto úkonom predniesol príhovor historik a archivár Mgr. Drahomír Velička, PhD., ktorý priblížil historické súvislosti ohľadom svätej Alžbety Uhorskej ako prvej patrónky Farnosti Turzovka a zároveň prečítal aj dekrét o pravosti relikvie.

Dekrét vydal viedenský arcibiskup, kardinál Christoph Schönborn. Preklad dekrétu z latinčiny znie: „*My Christoph kardinál Schönborn, z Božej milosti a Apoštolskej stolice arcibiskup viedenský, všetkým i jednotlivým, ktorí nazrú do tejto listiny potvrdzujeme a dosvedčujeme, že sme na väčšiu Božiu slávu a úctu Jeho svätých preskúmali posvätnú čiastočku z kostí svätej Alžbety, vdovy a dcéry uhorského kráľa, ktorú sme z vierohodných miest s úctou umiestnili do dobre uzatvorenej kovovej oválnej schránky, zviazanou červenou*

hodvábnou nitou a tiež chránenou našou pečatou, a túto sme zverili dôstojnému pánovi Dr. Jánovi Vrbatovi do Turzovky s právomocou ponechať si ju u seba a darovať iným a v ktoromkoľvek kostole alebo verejnej kaplnke ju vystaviť k úcte veriacich, na čoho hodnovernosť sme vlastnou rukou podpísali túto svedeckú listinu a potvrdili ju našou pečatou. Vo Viedni dňa 14. júla roku 2022.“

Pri tejto vzácnej príležitosti vydal Spolok priateľov Turzovky brožú-

ru s názvom *Relikvia svätej Alžbety Uhorskej v Turzovke*, ktorej autorom je prezident Spolku Mgr. Miroslav Baranek, archivár mesta Bratislavy. Autor v práci priblížil históriu úcty k sv. Alžbete Uhorskej vo Farnosti Turzovka, v krátkosti priblížil život sv. Alžbety a venoval sa histórii prvých dvoch drevených turzovských kostolov, ktoré boli zasvätené práve sv. Alžbete Uhorskej. Súčasťou publikácie sú aj preklady kanonických vizitácií turzovskej farnosti z rokov 1674 a 1713.

Prvý drevený turzovský kostol bol postavený už v roku 1614, čoho dôkazom je zvon, ktorý do tohto kostola daroval palatín Juraj Turzo. V roku 1615 vznikla v Turzovke evanjelická farnosť. V roku 1627 prevzal Bytčianske panstvo palatín Mikuláš Esterházy. Ten povolal do Bytče jezuitov, ktorí prostredníctvom misii šírili katolícku vieru po celom Bytčianskom panstve. Okolo roku 1632 bol v Turzovke evanjelikom odňatý kostol a začali ho užívať katolíci. **Pričinením jezuitov mohol už v tomto období dostať turzovský kostol patrocínium (zasvätenie) sv.**

Alžbety Uhorskej. Katolíci vlastnili kostol v Turzovke len do roku 1647, kedy museli kostol, faru i školu vrátiť späť evanjelikom. Konfesionálne rozbroje pretrvávali aj v 60. rokoch 17. storočia a skončili až v roku 1673, kedy okolo sviatku sv. Jána Krstiteľa (24. júna) prevzali definitívne turzovský kostol katolíci a zasvätili ho sv. Alžbete Uhorskej. Podľa ľudovej tradície zachytenej vo farskej kronike sa tento kostol nachádzal v Kučišovej záhrade, t. j. na mieste dnešného Domu sv. Jozefa.

Zásluhou turzovského farára-licenciáta Juraja Rudinského bol v Turzovke **v roku 1692 postavený druhý drevený kostol**, ktorý bol podobne ako predchádzajúci zasvätený sv. Alžbete Uhorskej. Detailný opis kostola i hlavného oltára nachádzame v kanonickej vizitácii z roku 1713. Uvádza sa, že **oltár s kamenným portálom bol konsekrovaný pod titulom sv. Alžbety Uhorskej prostredníctvom kardinála Leopolda Koloniča** (1631-1707), ostrihomskeho arcibiskupa a prímasa Uhorska. Predpokladáme, že spolu s relikviarom sv. mučeníkov Vincenta a Darcelliniho sa tu nachádzala i relikvia sv. Alžbety Uhorskej. Dôkazom toho je aj **starý relikviár**, ktorý sme objavili v tomto roku, a to symbolicky práve v deň sviatku Všetkých svätých, vo svätostánku bočného oltára Panny Márie. Relikvia pravdepodobne pochádza ešte z oltára starého dreveného kostola z roku 1692. V relikviári sa nachádza nápisová páska, ktorá je vyhotovená humanistickou minuskulou s latinským textom „*S(ancta) Elisabeth(h) Regis*“, v preklade **Svätá Alžbeta (dcéra uhorského) kráľa**. Relikviár bude ešte predmetom ďalšieho odborného skúmania.

Tradícia úcty k svätej Alžbete Uhorskej pretrvávala v turzovskej farnosti až do polovice 20. storočia, kedy sa slávil tzv. „**Kermaš**“ a to vždy v nedeľu po sviatku sv. Alžbety Uhorskej. Pripomienkou na staré turzovské patrocínium je aj vitrážové okno v sanktuárii s vyobrazením tejto svätice, to však pribudlo do kostola až v roku 1911.

Sme veľmi poctení a máme veľkú radosť, že máme v našom turzovskom kostole túto vzácnu relikviu sv. Alžbety Uhorskej, ku ktorej sa môžeme kedykoľvek prihovárať a prosieť o potrebné

milosti. Veľké poďakovanie patrí predovšetkým otcovi biskupovi Mons. Tomášovi Galisovi, ktorý sa zaslúžil o získanie tejto relikvie z Viedne, taktiež turzovskému dekanovi Dr. Jánovi Vrbatovi a pánovi dekanovi Dr. Ladislavovi Kučkovskému, ktorý priviezol túto relikviu z Viedne do Turzovky, spolu s dekrétom o jej pravosti.

Mgr. Miroslav Baranek

BLAHOŽELÁME

V sobotu 5. novembra 2022 oslávil 80. narodeniny Mgr. IVAN MAHRÍK, honorárny dekan, emeritný farár v Korní.

Pri tejto príležitosti ho nitriansky biskup Mons. Viliam Judák vymenoval za honorárneho kanonika. Narodil sa v Bánovciach nad Bebravou. Študoval na Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Za

kňaza bol vysvätený v roku 1965, pôsobil ako kňaz v Nemšovej a v Čadci, od roku 1970 bol farárom v Makove, od roku 1985 v Turzovke. Popri pastoračnej činnosti veľkú pozornosť venoval výstavbe kostolov. Z jeho iniciatívy boli postavené kostoly v bývalej turzovskej farnosti – v Korní, Podvysokéj, Olešnej-Potôčkoch, kaplnka na Živčákovej a kostol v Turzovke-Turkove. Zabezpečil postavenie

dvoch krížových ciest na Živčákovej a to z Korne a z Turzovky, inicioval opravu bývalej cirkevnej školy v Turzovke a jeho prestavbu na pastoračné centrum, zabezpečil opravu organu v turzovskom kostole a úpravy jeho interiéru (zadovážil napr. mramorový oltár a podlahu v celom kostole). Riadil výstavbu rozsiahleho pútnického areálu na Živčákovej a budovanie nového chrámu Panny Márie Matky

Cirkvi. Počas pôsobenia v Turzovke sa aktívne zapájal aj do kultúrneho a spoločenského diania v meste, bol členom správnej rady Nadácie 400 rokov Turzovky, spoluautorom prvej monografie o Turzovke, spolupracoval pri príprave osláv a programu štyristoročnice mesta. Ďakujeme mu za plodnú spoluprácu a do ďalšieho života úprimne želáme veľa zdravia a všetko dobré.

